

ZAKRES WYKORZYSTYWANIA DOTACJI NA ROZPOCZĘCIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ PRZEZ OSOBY BEZROBOTNE W ŚWIETLE BADAŃ SOCJOLOGICZNYCH

Rafał Muster
Uniwersytet Śląski

WSTĘP

Jedną z możliwości aktywizowania osób bezrobotnych przez publiczne służby zatrudnienia jest udzielanie im bezzwrotnej dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Instrument ten w naszym kraju jest stosowany od kilku lat – po pojawieniu się stosownych zapisów w 2004 r. w Ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Kwota, o jaką można maksymalnie wnioskować osoba bezrobotna, wynosi 500% przeciętnego wynagrodzenia określonego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”¹. Aktualnie jest to około 15 tys. zł.

Od nowego roku kwota dotacji ma wzrosnąć do sześciokrotności przeciętnego wynagrodzenia. Przewiduje to przygotowywany w resorcie pracy projekt nowelizacji Ustawy o promocji i instytucjach rynku pracy. Jest to związane z rosnącym zainteresowaniem tą formą aktywizacji bezrobotnych. W 2005 r. z takich dotacji skorzystało 27,9 tys. osób, rok później już 35 tys., a w 2007 r. – ponad 45 tys. (Jakubczak 2008, s. 17). W praktyce, aby otrzymać bezzwrotną, jednorazową dotację na rozpoczęcie prowadzenia własnej firmy bezrobotny musi złożyć w powiatowym urzędzie pracy stosowny wniosek, opracowany biznesplan, a wraz z nim szczegółowy harmonogram wydatkowania otrzymanych środków finansowych. Konieczne jest także przedłożenie zabezpieczenia przedsięwzięcia – najczęściej jest to poręczenie innych osób lub weksel *in blanco*.

Wnioski rozpatrywane są drogą konkursową przez powołaną przez dyrektora PUP komisję. W skład komisji wchodzi pracownicy urzędu pracy, którzy czasem otrzymują także merytoryczne wsparcie ze strony przedstawicieli instytucji finansowych zajmujących się udzielaniem kredytów firmom, czy członków izb gospodarczych.

Komisja dokonuje punktowej oceny każdego wniosku, biorąc pod uwagę następujące kryteria: formalne i merytoryczne jego wypełnienie, podjęte przedsięwzięcia w kierunku uruchomienia działalności (np. umowa przedwstępna, zgoda spółdzielni) lub posiadanie (w tym stan przygotowania) lokalu, w którym ma być prowadzona działalność – wraz z udokumentowanym prawem do dysponowania lokalem (własność, najem) na okres minimum obowiązywania umowy. Istotnym czynnikiem są także posiadane kwalifikacje i doświadczenie zawodowe bezrobotnego.

Komisja konkursowa ocenia także ryzyko przedsięwzięcia, analizuje jego mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia w kontekście uwarunkowań lokalnego rynku pracy. Pod uwagę bierze się również wielkość udziału środków własnych wnioskodawcy w planowanym przedsięwzięciu, czy chociażby jego sytuację rodzinną². Dzięki temu trafność udzielania bezzwrotnych dotacji bezrobotnym na rozpoczęcie działalności gospodarczej jest większa. Jest to jeden z podstawowych warunków osiągnięcia sukcesu

w prowadzeniu własnej firmy. Bezrobotny zobowiązany jest prowadzić działalność gospodarczą przez co najmniej 12 miesięcy od podpisania stosownej umowy z powiatowym urzędem pracy.

Przepisy prawne przewidują także, że osoby, które działalność rozpoczęły po 25.08.2005 r., mogą dodatkowo skorzystać z dwuletniej ulgi w opłaceniu składek na ubezpieczenie społeczne³.

W artykule zaprezentowano wyniki badań empirycznych zrealizowanych wśród 84 osób, które w ostatnich latach rozpoczęły prowadzenie własnych firm otrzymując wsparcie finansowe z PUP w Tychach. Zasadniczym celem badań była diagnoza zakresu wykorzystania przyznanych środków finansowych z urzędu pracy i dalszego rozwoju prowadzonej działalności. Badania – przeprowadzone w lutym 2008 r. – zostały zrealizowane przez publiczne służby zatrudnienia we własnym zakresie. Miały one niemal charakter badań całościowych, bo objęły swoim zasięgiem prawie 90% wszystkich przedsiębiorstw założonych w ostatnich latach przez bezrobotnych dzięki pomocy finansowej w postaci kilkunastu tysięcy złotych bezzwrotnej dotacji. W badaniach użyto kwestionariusz wywiadu, a materiałem empirycznym zbierany był przez urzędników tyskiego urzędu pracy w siedzibach firm prowadzonych przez byłych bezrobotnych.

Tego typu analizę – wśród przedsiębiorców, którzy jeszcze niedawno byli bezrobotnymi w Tychach, zrealizowano po raz pierwszy. Będą one cyklicznie kontynuowane (raz w roku) i na stałe wkomponowane w politykę działania PUP Tychy po to, aby w przyszłości udzielane bezrobotnym bezzwrotne dotacje na otwarcie własnej firmy były wykorzystane efektywnie.

CECHY SPOŁECZNO-DEMOGRAFICZNE BADANYCH

Populację przedsiębiorców biorących udział w badaniach scharakteryzowano ze względu na takie zmienne, jak: wiek, płeć i wykształcenie. Wśród osób, które otrzymały dotacje, dominują 25–34-latkowie (52,3%). Co czwarty bezrobotny (25%) liczył od 35 do 44 lat. Wśród beneficjentów pomocy finansowej na rozpoczęcie działalności gospodarczej znalazły się także osoby, które nie przekroczyły 24. roku życia (9,5%), jak i ci, którzy ukończyli 45 lat (13,2%). Zatem wśród uczestniczących w badaniach byłych bezrobotnych, którzy zdecydowali się na ryzyko uruchomienia własnej firmy, wyraźnie dominowały osoby w tzw. wieku mobilnym (18–44 lata), stanowiąc blisko 87% ogółu ankietowanych. Wśród respondentów przeważały – choć nieznacznie – kobiety, które stanowiły ponad 52% ogółu badanych.

Ponadto wyraźnie dominowali przedsiębiorcy, którzy legitymowali się wykształceniem wyższym, stanowiąc niemal połowę populacji respondentów. Co trzecia osoba w momencie prowadzenia badań miała dyplom ukończenia szkoły średniej. Najmniej licznie reprezentowani byli przedsiębiorcy z wykształceniem

zasadniczym zawodowym, których udział wynosił 15,6% ogółu respondentów.

Wykształcenie formalne bezrobotnych, którzy pozytywnie przeszli postępowanie konkursowe i otrzymali dotację na rozpoczęcie działalności gospodarczej, było wysokie. Ponad 80% osób, którzy otrzymali wsparcie finansowe oraz doradcze z tyskiego urzędu pracy, legitymizowało się wykształceniem co najmniej średnim. Zatem postawy przedsiębiorcze mogą być ściśle związane z formalnym wykształceniem.

Można postawić tezę, że im wyższy poziom wykształcenia bezrobotnych, tym większa skłonność do ubiegania się o bezzwrotną dotację na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Nie bez znaczenia jest w tym przypadku fakt, iż osobom legitymującym się wyższym wykształceniem łatwiej przejść całą procedurę biurokratyczną związaną z wypełnieniem wniosku konkursowego oraz napisaniem biznesplanu.

Tabela 1. Wykształcenie osób, którzy otrzymali dotację na rozpoczęcie działalności gospodarczej

Poziom wykształcenia	N	%
Podstawowe/gimnazjalne	0	0,0
Zasadnicze zawodowe	13	15,8
Średnie ogólne	11	13,1
Średnie techniczne	17	20,3
Policealne	4	4,8
Wyższe zawodowe/magisterskie	37	44,0
Inne	2	2,2
Razem	84	100,0

Źródło: opracowanie własne.

Respondentów zapytano o czas pozostawania bez pracy przed rozpoczęciem działalności gospodarczej. Szczegółowe wskazania ankietowanych przedstawiono w tab. 2.

Okazało się, że większość, bo ponad 65%, pozostawało bez pracy nie dłużej niż rok. Jedną z powszechnie obserwowanych prawidłowości jest problem spadku motywacji bezrobotnych do udziału w programach aktywizujących wraz z postępującym upływem czasu pozostawania w bezrobociu. Im dłuższy czas przebywania poza sferą zatrudnienia, tym motywacja ta jest na niższym poziomie. Potwierdzają to także inne badania empiryczne (Muster 2007, s. 181–183). Pozostali – 35% badanych – zgodnie ze złożonymi deklaracjami bez pracy pozostawało dłużej niż 12 miesięcy.

Tabela 2. Podział ankietowanych ze względu na czas pozostawania bez pracy przed otrzymaniem dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej (w%)

Czas pozostawania bez pracy bezrobotnych przed otrzymaniem dotacji	Kobiety	Mężczyźni	Razem
Krócej niż 3 miesiące	6,0	11,9	17,9
Od 4 do 6 miesięcy	21,4	14,3	35,7
Od 7 do 12 miesięcy	3,6	8,3	11,9
Powyżej roku	21,4	13,1	34,5
Suma	52,4	47,6	100,0

Źródło: opracowanie własne.

Bezrobotni, którzy otrzymali bezzwrotną dotację na prowadzenie działalności gospodarczej, w zdecydowanej większości (88%) nigdy nie prowadzili własnej firmy. Pozostałe osoby (12%) miały wcześniej zarejestrowane przedsiębiorstwo. Ankietowanym zadano także pytanie o to, czy ktoś z najbliższej rodziny (współmałżonek, dzieci, rodzice) prowadził lub prowadzi działalność gospodarczą. Okazało się, że wskazania respondentów rozłożyły się bardzo podobnie: 46,4% udzieliło odpowiedzi pozytywnej, natomiast 53,6% negatywnej.

Można przypuszczać, że znacząca część badanych miała pewną styczność z problematyką prowadzenia działalności gospodarczej. Osoby te najprawdopodobniej mają również istotny poziom oparcia u najbliższych członków swoich rodzin w zakresie prowadzenia własnej firmy. Mógł to być jeden z ważniejszych czynników wpływających na podjęcie decyzji o ubieganiu się o dotację z powiatowego urzędu pracy, a w konsekwencji na rozpoczęcie własnego biznesu.

Kilkudziesięciu bezrobotnych – decyzją komisji konkursowej – nie otrzymało dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Na podstawie informacji z urzędu pracy w Tychach można stwierdzić, iż zdecydowana większość z tych osób utraciła status bezrobotnego z tytułu podjęcia pracy lub rozpoczęcia działalności gospodarczej. Zatem osoby starające się o dotację cechował wysoki poziom motywacji w zakresie chęci zmiany swojego położenia na rynku pracy. Zdecydowana większość tych, którzy nie otrzymali środków finansowych z PUP, utraciła status bezrobotnego.

CHARAKTERYSTYKA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH ZAŁOŻONYCH PRZEZ BEZROBOTNYCH

Badanych zapytano o rok założenia działalności gospodarczej dzięki środkom finansowym pozyskanym z powiatowego urzędu pracy, miejsce prowadzenia działalności oraz o jej branżę. Wśród badanych przedsiębiorstw dominowały podmioty, które rozpoczęły działalność w 2006 r. (N = 41), piętnaście zostało zarejestrowanych w 2007 r., a osiemnaście – w 2005 r. Dziesięć firm założonych przez byłych bezrobotnych w 2004 r. funkcjonuje na rynku nieprzerwanie po dzień dzisiejszy.

Urząd pracy w Tychach prowadzi statutową działalność na obszarze miasta Tychy (powiat grodzki) oraz powiatu bieruńsko-lędzkiego (powiat ziemski). Okazało się, że właśnie na tym terenie przede wszystkim (92,8% ogółu badanych przedsiębiorstw) ulokowały swoje firmy osoby, które otrzymały dotację na rozpoczęcie działalności gospodarczej i tym samym utraciły status bezrobotnego.

Tabela 3. Branża prowadzonej działalności gospodarczej przez osoby, które otrzymały dotację

Branża	N	%
Handel	16	20,1
Kosmetyczna/ fryzjerstwo	13	16,5
Informatyka	7	8,2
Naprawa pojazdów samochodowych	6	7,2
Reklama	5	5,9
Gastronomia	5	5,9
Usługi foto-video	5	5,9

Uwaga: w tabeli przedstawiono branże, w których najczęściej bezrobotni podejmowali działalność gospodarczą dzięki bezzwrotnym środkom finansowym otrzymanym w ramach dotacji. Pozostałe branże to: projektowanie wnętrz, budownictwo, usługi księgowo, elektryczne, krawieckie, szkoleniowe oraz recykling.

Źródło: opracowanie własne.

Analiza zgromadzonego materiału badawczego wykazała, iż najczęściej bezrobotni rozpoczynali działalność gospodarczą w branży handlowej, kosmetyczno-fryzjerskiej, informatycznej oraz motoryzacyjnej związanej z naprawą pojazdów samochodowych. Przedsiębiorstwa z tych branż stanowiły blisko połowę ogółu ankietowanych firm założonych przez osoby bezrobotne.

Można zaobserwować niedoreprezentowanie usług typowo rzemieślniczych. Wynika to z preferencji bezrobotnych, którzy wnioskowali o środki finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Praktyka pokazała, że większość z tych firm nadal funkcjonuje na rynku, a część z nich zatrudnia nawet pracowników. Zatem przedsiębiorstwa te pozytywnie wkomponowały się specyfikę lokalnego rynku pracy, odnajdując dla siebie pewną niszę rynkową.

POWODY ROZPOCZĘCIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ PRZEZ BEZROBOTNYCH

Jednym z celów badań była identyfikacja motywów założenia własnej firmy przez bezrobotnych. Na pierwszym miejscu wskazywano możliwość samodzielnego działania i podejmowania decyzji. Dalej podkreślano, iż czynnikiem w pewien sposób determinującym rozpoczęcie prowadzenia własnego biznesu była otrzymana pomoc finansowa na uruchomienie działalności gospodarczej z urzędu pracy. Nie bez znaczenia okazało się także oczekiwanie ze strony byłych bezrobotnych na ewentualne spore profity finansowe możliwe do uzyskania w związku z prowadzeniem własnej firmy.

Tabela 4. Główne powody rozpoczęcia działalności gospodarczej przez bezrobotnych

Wskazania	N	%
Możliwość samodzielnego działania i podejmowania decyzji	56	66,7
Pomoc finansowa na uruchomienie działalności gospodarczej z urzędu pracy	37	44,0
Własna działalność gospodarcza daje większe możliwości finansowe	25	29,8
Brak odpowiedniej pracy	20	23,8
Zrealizowanie marzenia życiowego	17	20,2
Tradycje rodzinne	5	5,9
Inne	2	2,2

Uwaga: ankieterzy mogli zaznaczyć kilka odpowiedzi, dlatego liczby bezwzględne nie sumują się do 84, a procenty do 100.
Źródło: opracowanie własne.

W ankiecie zadano pytanie o to, czy badani zdecydowałoby się na rozpoczęcie działalności gospodarczej, gdyby nie uzyskali wsparcia finansowego

Tabela 5. Opinie respondentów dotyczące ewentualnego rozpoczęcia działalności gospodarczej bez pomocy finansowej ze strony publicznych służb zatrudnienia

Wskazania	N	%
Zdecydowanie założył(a)bym firmę	9	10,7
Raczej założył(a)bym firmę	39	46,4
Raczej nie założył(a)bym firmy	34	40,5
Zdecydowanie nie założył(a)bym firmy	2	2,4
Razem	84	100,0

Źródło: opracowanie własne.

ze strony publicznych służb zatrudnienia. Większość (57,1%) przyznała, że i bez dotacji zdecydowałaby się na uruchomienie własnej firmy. Przeciwnie zdanie miało 42,9% badanych.

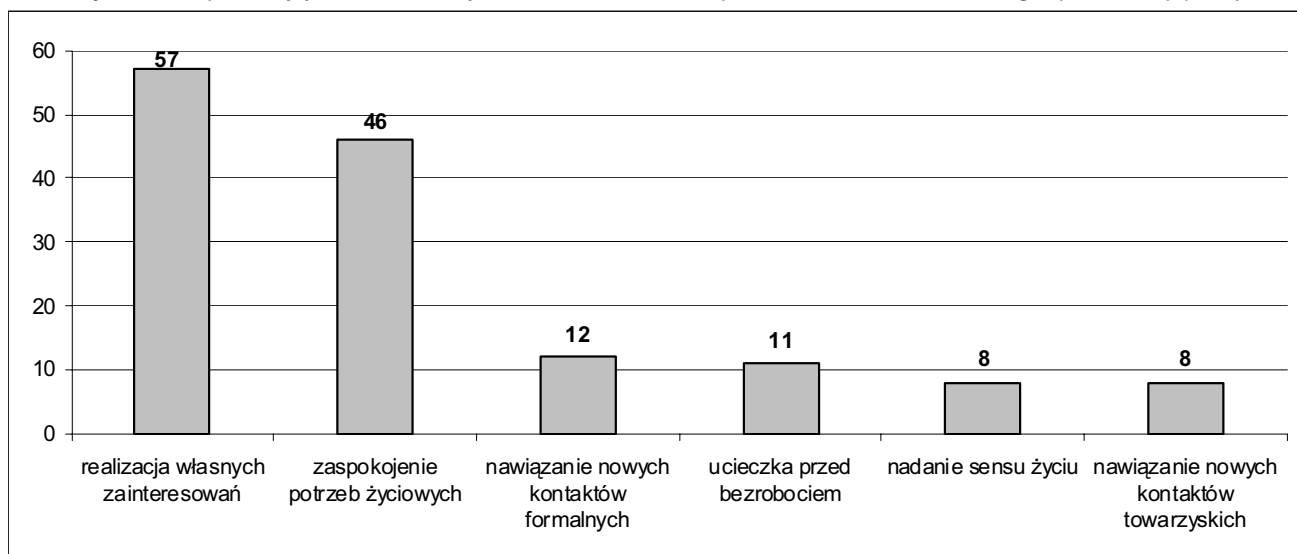
W literaturze przedmiotu opisany jest tzw. efekt bezcelowego kosztu. Dotyczy on sytuacji subsydiowania miejsc pracy, które i tak by powstały bez wsparcia finansowego (Góra, Sztanderska 2006, s. 75). Analiza empiryczna wykazała, iż dla większości respondentów możliwość uzyskania środków finansowych na uruchomienie działalności gospodarczej nie determinowała podjęcia decyzji o złożeniu firmy. Otrzymałą dotację traktowano często jako dodatkowy przyływ środków finansowych.

Otrzymałe środki bezrobotni przeznaczali najczęściej na: zakup maszyn i urządzeń potrzebnych do prowadzenia działalności gospodarczej, sfinansowanie instalacji zakupionego sprzętu oraz koszty oprogramowania komputerowego.

Z badań wynika też, że podstawowym źródłem informacji o możliwości otrzymania jednorazowej, bezwrotnej pomocy na rozpoczęcie działalności gospodarczej byli znajomi, a następnie urzędnicy PUP, strona internetowa oraz tablica ogłoszeń urzędu pracy, a także broszura informacyjna wydana przez publiczne służby zatrudnienia z Tychów.

Każdy bezrobotny, który otrzymał dotację na rozpoczęcie działalności gospodarczej, zobligowany był do udziału w nieodpłatnym, kilkudniowym szkoleniu zorganizowanym przez służby zatrudnienia. Podczas tego szkolenia omawiano praktyczne aspekty prowadzenia własnej firmy, takie jak: rozliczanie się z urzędem skarbowym, ZUS-em, biznesplan, podsta-

Wykres 1. Opinie byłych bezrobotnych na temat skutków prowadzenia działalności gospodarczej (w %)

Uwaga: ankieterzy mogli wybrać kilka odpowiedzi, dlatego wskazania nie sumują się do 100.
Źródło: opracowanie własne.

wy marketingu. Szczegółowo opisano poszczególne etapy zakładania własnej firmy. Zdecydowana większość respondentów (93%) stwierdziła w ankiecie ewaluacyjnej, że szkolenie okazało się praktyczne i pomaga w prowadzeniu własnej firmy.

Jednym z celów realizowanych badań było poznanie odczuć bezrobotnych związanych z prowadzeniem własnej firmy. Na pierwszym miejscu wymieniano satysfakcję (około 76% biorących udział w badaniach), na drugim (68%) realizację własnych zainteresowań, pasji, a na trzecim znalazł się czynnik o charakterze typowo ekonomicznym. Został on zaakcentowany przez niemal 55% badanych.

Na uwagę zasługuje fakt, że jedynie co 10 ankietowany wskazał, że działalność gospodarcza, którą otworzył dzięki dotacji otrzymanej z PUP, była ucieczką od bezrobocia. Można domniemywać, że część z tych osób, mając oficjalny status bezrobotnego, związana była z szarą strefą. Możliwość uzyskania wsparcia finansowego mogła przyczynić się tym samym do zalegalizowania prowadzonej dotychczas nielegalnej działalności zarobkowej.

OCENA DOTACJI

Praktycznie wszyscy badani (94%) poleciłoby swemu bliskiemu znajomemu skorzystanie z możliwości uzyskania jednorazowych środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Można odczytywać to jako wskaźnik zadowolenia z otrzymanego wsparcia. Nikt jednoznacznie nie podał negatywnych opinii w tej kwestii. Optymistyczny okazał się fakt, że zdecydowana większość osób (93%), które otrzymały dotację na rozpoczęcie działalności gospodarczej twierdzi, że przynosi ona zysk. Jedynie 7% ankietowanych było przeciwnego zdania.

Tabela 6. *Opinie respondentów o osiągniętych zyskach*

Osiągane zyski	N	%
Pozwalają na zaspokajanie podstawowych potrzeb	42	50,0
Są zgodne z wcześniejszymi oczekiwaniami	29	34,5
Wystarczają na pokrycie obowiązkowych opłat (ZUS, US)	7	8,3
Znacznie przekraczają moje wcześniejsze oczekiwania	0	0,0
Nie podano	6	7,2

Źródło: opracowanie własne

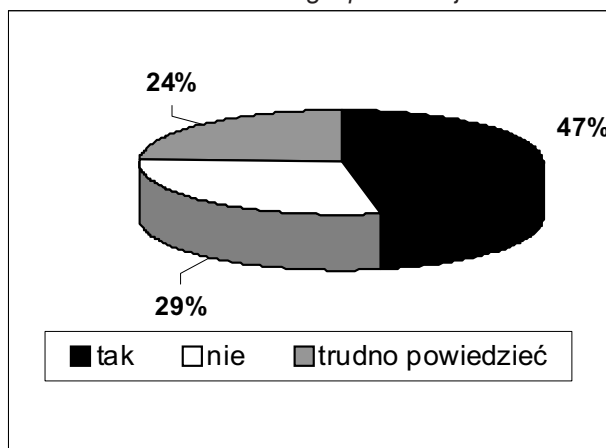
Według wskazań większości ankietowanych (54,8%) uzyskane środki były niewystarczające, 44% stwierdziło, że wysokość dotacji okazała się w pełni wystarczająca, a 1% nie udzielił odpowiedzi na to pytanie. Tych, dla których wysokość dotacji była zbyt mała, poproszono o podanie kwoty, która spełniłaby ich oczekiwania. Najczęściej wskazywano na przedział 21–40 tys. zł (58%), a potem 41–60 tys. zł (24%).

BARIERY W PROWADZENIU DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Niemal połowa respondentów dostrzega bariery utrudniające prowadzenie działalności gospodarczej. 29% badanych było odmiennego zdania.

Badani na pierwszym miejscu wymieniali wysokość składki płaconej na ubezpieczenie społeczne oraz zbyt rozbudowany aparat biurokratyczny, a na kolejnych: wysokie koszty zatrudnienia, brak wykwalifikowanych pracowników na rynku, dużą konkurencję oraz koszty najmu lokalu.

Wykres 2. *Opinie respondentów dotyczące występowania barier prowadzenia działalności gospodarczej*

Źródło: opracowanie własne

W celu pełniejszej identyfikacji pojawiających się barier w zakresie prowadzenia własnego przedsiębiorstwa zadano byłym bezrobotnym jeszcze kilka dodatkowych pytań. Najczęściej udzielaną odpowiedzią były formalności biurokratyczne oraz zdobywanie nowych klientów, a w dalszej kolejności: problemy ze znalezieniem czasu na życie prywatne oraz rodzinne, brak rezerw finansowych, osiągnięcie satysfakcjonującego zysku, duża konkurencja, utrzymanie pracowników i zaspokojenie ich oczekiwań finansowych, sezonowość działalności, a także nieuczciwi inwestorzy.

PLANY BYŁYCH BEZROBOTNYCH A OBECNYCH PRZEDSIĘBIORCÓW DOTYCZĄCE ROZWOJU FIRMY

Na podstawie przeprowadzonej analizy można stwierdzić, że mniej więcej co trzeci właściciel firmy w najbliższym roku planuje rozszerzenie prowadzonej działalności gospodarczej. Badania empiryczne wykazały także, że większość osób, które otrzymały dotację na rozpoczęcie działalności gospodarczej (67%), nie zatrudnia pracowników. Jednakże – co jest faktem godnym odnotowania – co trzecia firma prowadzona przez byłych bezrobotnych (33%) aktualnie daje zatrudnienie innym osobom i tym samym pełni rolę pracodawcy. Świadczy to o rozwijaniu własnego przedsiębiorstwa.

Ponadto w co trzecim badanym podmiocie gospodarczym zadeklarowano chęć przyjęcia co najmniej jednego nowego pracownika w najbliższym roku. Zawody i specjalności, w jakich byli bezrobotni, a obecni przedsiębiorcy będą zatrudnić nowe kadry, to: automatyk, architekt, blacharz, florysta, fryzjer, grafik, handlowiec, operator kamery, kelner-barman, krawcowa, kierowca, kreślarz CAD, księgowy, kucharz, murarz, prawnik, protetyk, sprzedawca, stylistka paznokci. Ankietowani podkreślali, że wzrost zatrudnienia będzie zależał od wzrostu popytu na oferowane produkty i usługi.

Połowa respondentów wyraźnie opowiedziała się za tym, że w najbliższych dwunastu miesiącach chce podnieść swoje kwalifikacje zawodowe. Korelacja zmiennych wykazała, iż są to przede wszystkim przedsiębiorcy dobrze kwalifikowani, legitymizujący się głównie wykształceniem wyższym i średnim.

ZAKOŃCZENIE I WNIOSKI

Wyniki badań prowadzą do kilku zasadniczych wniosków. Bezrobotni, którzy otrzymali dotację na utworzenie własnej firmy, najczęściej podejmowali działalność gospodarczą w branży handlowej, kosmetyczno-fryzjerskiej, a także związanej z informatyką oraz naprawą pojazdów samochodowych. Podstawowymi motywami rozpoczęcia tej działalności w opiniach byłych bezrobotnych okazały się możliwość samodzielnego działania i podejmowania decyzji, pozyskanie wsparcia finansowego z powiatowego urzędu pracy oraz oczekiwana możliwość uzyskania określonych profitów finansowych w związku z prowadzeniem własnej firmy. Większość bezrobotnych – nawet bez wsparcia finansowego z PUP – zaczęłaby prowadzić własną firmę.

Podstawowym źródłem informacji o możliwości uzyskania pomocy finansowej na uruchomienie własnej firmy okazali się znajomi. Na kolejnym miejscu uplasowały się publiczne służby zatrudnienia (informacja otrzymana od urzędnika, pochodząca ze strony internetowej, czy z tablicy ogłoszeń).

Według subiektywnych wskazań byłych bezrobotnych prowadzenie własnej działalności gospodarczej daje po pierwsze – poczucie satysfakcji, po drugie – możliwość rozwijania własnych zainteresowań oraz pasji, i wreszcie po trzecie – pozwala na zaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych. Dotacje zostały ocenione pozytywnie przez beneficjentów tego typu pomocy. Zdecydowana większość respondentów poleciłaby swoim bliskim skorzystanie z niej.

Co drugi respondent dostrzega bariery w prowadzeniu własnej działalności gospodarczej, wskazując na duże koszty (składki na ubezpieczenie społeczne) oraz zbyt rozbudowany aparat biurokratyczny. Przeprowadzone badania empiryczne wykazały także, że co trzeci byłby bezrobotny w najbliższym roku planuje przyjęcie do pracy nowych pracowników.

Okazuje się zatem, że część osób, które jeszcze niedawno zasiadały szeregi osób pozostających poza sferą zatrudnienia, kreować będzie nowe miejsca pracy.

SUMMARY

The article sheds light on the issue of receiving subsidies by the unemployed to set up one's own company. The article is based on the empirical research carried out among the unemployed who obtained financial assistance to start their own businesses. Besides, the author presents the beneficiaries' opinions concerning the way of using the granted amount of money. The money was granted by means of the contest. Moreover, the piece of writing focuses on the barriers facing by would-be businessmen concerning their prospective enterprise. The author analyses the prospective businessmen's plans regarding the company development or taking on some employees.

¹ W pierwszym kwartale 2008 r. przeciętne wynagrodzenie w Polsce (według GUS) wyniosło 2984 zł. Wysokość kwoty bezzwrotnej dotacji dla osób bezrobotnych na rozpoczęcie działalności gospodarczej określona jest w art. 46 ust. 1 pkt 2 Ustawy z dnia 20.04.2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (DzU nr 99, poz. 1001 z późn. zm.). Zgodnie z literą prawa starosta może przyznać bezrobotnemu jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, w tym na pokrycie kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa związane z podjęciem tej działalności, w wysokości określonej w umowie, nie wyższej jednak niż 5-krotnej wysokości przeciętnego wynagrodzenia, a w przypadku gdy działalność jest podejmowana na zasadach określonych dla spółdzielni socjalnych, wysokość przyznanych bezrobotnemu środków nie może przekraczać 3-krotnego przeciętnego wynagrodzenia na jednego członka założyciela spółdzielni oraz 2-krotnego przeciętnego wynagrodzenia na jednego członka przystępującego do spółdzielni socjalnej po jej założeniu.

² Patrz: (*Regulamin...* 2008).

³ Osoby, które skorzystają z prawa do preferencyjnej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, wynoszącej 30% minimalnego wynagrodzenia, w przypadku zaprzestania działalności gospodarczej i zarejestrowania się jako bezrobotni nie nabędą prawa do zasiłku dla bezrobotnych. Patrz: www.pup.tychy.pl/dotacje/.

LITERATURA

Góra M., Sztanderska U., red. (2006), *Wprowadzenie do analizy lokalnego rynku pracy*, Warszawa: MPiPS.

Jakubczak P., *Dotacja na rozpoczęcie biznesu przez bezrobotnego wzrosła do 18 tys. zł*, „Gazeta Prawna” nr 126(2248).

Muster R. (2007), *Bezrobotni wobec wyzwań współczesnego rynku pracy – przypadek Rudy Śląskiej*, w: *Polska polityka społeczna wobec wyzwań spójności społeczno-ekonomicznej UE*, Red. K. Głębicka, Radom: Politechnika Radomska.

Regulamin Dyrektora Powiatowego Urzędu Pracy w Tychach w sprawie szczególnych warunków i trybu przyznawania bezrobotnemu środków na podjęcie działalności gospodarczej oraz form zabezpieczenia zwrotu otrzymanych środków (2008), [dostęp 07.06.2008], dostępny w Internecie: www.pup.tychy.pl/pup_tychy.php?srodki_dzial_gospodar.

NOWE KSIĄŻKI

Stanisława Golinowska, Zofia Morecka, Marta Styr, Ewa Cukrowska, Jacek Cukrowski, *OD UBÓSTWA DO WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO. BADANIA. KONCEPCJA. WYNIKI. PROPOZYCJE*. POLSKA, EUROPA I ŚWIAT, Seria: Opracowania PBZ, IPiSS, Warszawa 2008, stron 142.

Irena Topińska (red.), Joanna Ciecieląg, Anna Szukielojć-Bieńkuńska, *POMIAR UBÓSTWA. ZMIANY KONCEPCJI I ICH ZNACZENIE. RAPORT Z BADAŃ*, Seria: Opracowania PBZ, IPiSS, Warszawa 2008, stron 140.

Edward Marek, *PRACA POLAKÓW W NIEMCZECH. PÓŁ WIEKU EMIGRACJI ZAROBKOWEJ*, Seria: Studia i Monografie, IPiSS, Warszawa 2008, stron 268.

Helena Strzezińska (red.), Monika Latos-Miłkowska, Magdalena Barbara Rycak, *CZAS PRACY W NOWYCH KRAJACH CZŁONKOWSKICH UNII EUROPEJSKIEJ. ASPEKTY EKONOMICZNE, PRAWNE I SPOŁECZNE*, Seria: Studia i Monografie, IPiSS, Warszawa 2008, stron 254.